View the original article

СУСПІЛЬСТВО

«Докотилися! Велика Росія: по картоплині в одні руки». Як жителі глибинки РФ стоять на морозі в черзі за харчами

Радіо Свобода

08 листопада 2026, 19:00

Черга за продуктами в Турі, Красноярський край. Росія. 2026 рок

Кожний день війни проти України, за різними оцінками, обходиться Росії приблизно у 30 мільярдів рублів, а це річний бюджет середнього за розміром російського міста, або ж десятків селищ. І якщо по Москві чи Санкт-Петербургу ще не можна сказати, що вони потерпають від браку коштів через війну, то інші російські міста, а особливо населені пункти глибинки – почали переживати дуже скрутні часи.

Проєкт Радіо Свобрда Сибирь. Реалии розповідає про це.

Жителі селища Тура в Красноярському краї РФ зіткнулися із браком головних продуктів, бо влада не змогла налагодити регулярне постачання товарів. Після того, як через обміління річки Нижня Тунгуска, у липні річкове сполучення припинилося, селище залишилося відрізаним від світу посеред тайги.

До холодів більшість товарів у магазинах закінчилася, а те, що залишилося подорожчало, за офіційними оцінками, на 343 відсотки.

Після того, як проти відповідальних за постачання керівників порушили справу про недбалість, продукти почали завозити літаками.

Оскільки привезених повітрям товарів на всіх не вистачає, то черги шикуються за два дні до прильоту літака. І люди стоять у них на 15-ти градусному морозі. А старші за віком розповідають, що так було і при Радянському Союзі.

Підрив льодяних заторів на річці Нижня Тунгуска. Росія

«Пайок – особисто в руки»

Спочатку жителі Тури намагалися складати списки черговості купівлі привезених продуктів, щоб не стояти весь час у «живій черзі» днями навколо головного

місцевого магазину «Луч».

Але від цієї ідеї довелося відмовитися. Чому?

Ось що місцеві розповіли Сибір. Реалії:

– Виходити з черги не можна було! Продавці сказали: мовляв, хочете їсти, відстояти треба всю чергу. Тільки тим продамо. Навіть для дітей винятку не було. І старих – теж. Потім стали обмежувати за кількістю – не більше кіло в одні руки. Буквально трохи не одну картоплину на кожного члена сім'ї – ще й приведи та всіх покажи, – каже Світлана (ми не називаємо прізвища співрозмовників з міркувань їхньої безпеки), корінна жителька селища. – Докотилися – велика Росія! По картоплі – в одні руки. Ще й за цим черги в мінус 15!

За її словами, закупитися змогли тільки найнеобхіднішим.

Ціна на продукти в Евенкії

– Картоплю купили, капусту, яйця і молоко. Огірків вже не вдалося взяти. Ви ціни подивіться наші – 1100–1300! За кіло огірків. Цибуля зелена – 1800! Цибуля ріпчаста – 1000! Тут уже не до перців із помідорами. За три доби всю молочку, капусту розхватали – знову нічого немає. І це за цінами, які вже у 3(!) рази вищі, ніж були в колишній завіз, – каже Світлана. – Ну продавці заспокоюють, мовляв, крупа-то залишилася із запасом, макарони, консерви. А ми що дітей усю зиму консервами годувати будемо?! І це ж поки що.

В адміністрації Евенкійського муніципального округу підтвердили, що відпуск продуктів після тримісячного очікування був лімітований.

«У магазин «Луч» мікрорайону Тайожний привезли загалом 2,5 тонни картоплі, 1 тонну яєць, 1,25 тонни капусти, 1,25 тонни цибулі, 1 тонну молока. 15 жовтня з 17:00 до 23:00 продукти відпускалися за доступними цінами. Також введено норми відпуску продуктів: в одні руки жителям продають по 3 кг картоплі, десяток яєць, 2 кг цибулі, 1 качан капусти та 1 л молока», – повідомили чиновники Евенкії.

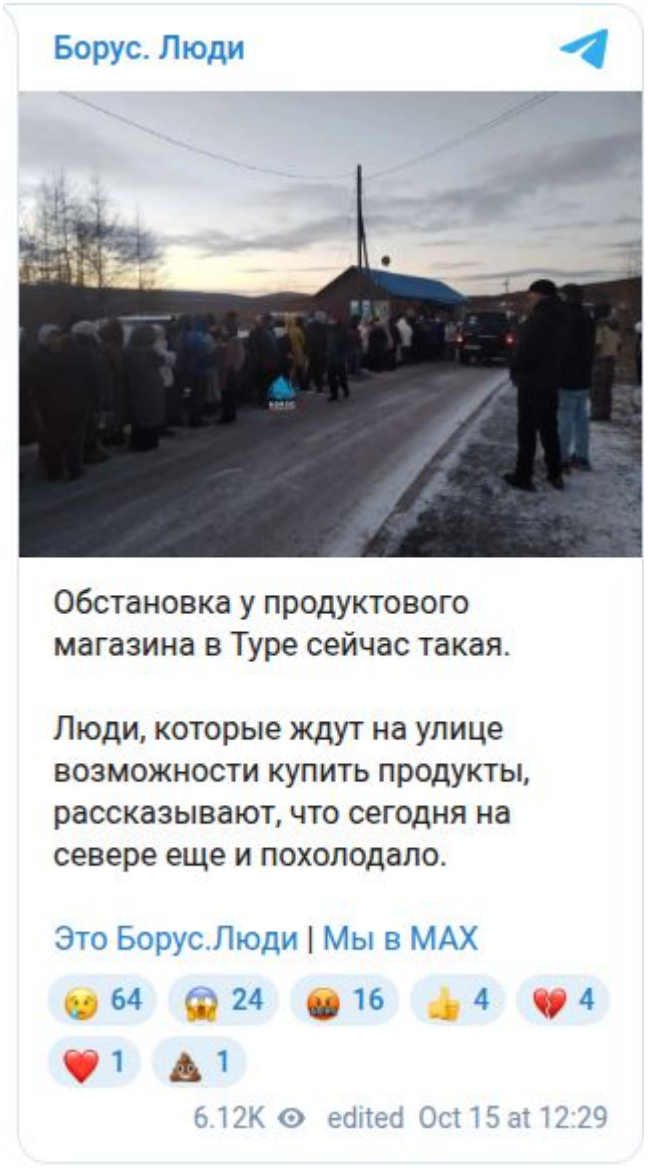
Причиною перебоїв із поставками продуктів майже в три місяці стало обміління річки Нижня Тунгуска, через яке судна не змогли подолати Великий поріг, і річкова навігація зупинилася. Завозити продукти в регіон річкою припинили в серпні. Дороги в Туру з Красноярська немає, доїхати туди сухопутним шляхом можна тільки автозимником, коли замерзають річки. У результаті центр округу, селище Тура, та населені пункти Ілімпійського району залишилися без овочів, фруктів, молока та інших свіжих продуктів.

– Я не знаю, що вони [чиновники округу] називають «доступними» продуктами. Я відстояла 5 годин 16-го числа і картоплю брала по 700(!) рублів за кіло. Це доступно? Ось скажіть, як вам – доступно це? І все одно розкупили вже все, що дешевше за тисячу – капусту, моркву, картоплю, – каже жителька Тури Ольга. – Хоча в одні руки, сказали, більше одного качана капусти не дають?! Мені не дали, наприклад. Я за свої покупки розписалася і матері моїй не дали через мене купити – пенсіонерка теж поповзла до магазину, щоб особисто розписатися! Так хто все розкупив тоді? Якщо тонну її [капусти] завезли?

15 жовтня магазин «Луч», за словами місцевих, пропрацював до першої години ночі, але навіть із таким графіком не встиг обслужити всіх покупців.

Із раннього ранку 16 жовтня люди знову вишикувалися в чергу на морозі.

– Детей притягнули маленьких. Інакше не видали б пайок на кожного – хоча продавщиця знає, хто живе в сім'ї, скільки людей. «Не положено!», – цитує продавців і чиновників Ольга з Тури. – У нас такого жаху навіть за Совєтів не було, мама сказала. Вона-то пам'ятає. Тоді й самі годувалися – полюванням, рибою. І завози були розкішні. Зараз ні риби в річці, ні оленів.

На початку жовтня влада Евенкії обіцяла доставити 7 тонн продовольства для населення, але два авіарейси з вантажем не змогли вилетіти через негоду.

14 жовтня після прокурорської перевірки було порушено кримінальну справу про недбалість щодо посадових осіб крайового Агентства з розвитку північних територій та підтримки корінних нечисленних народів РФ.

Як встановила прокуратура, останнє завезення продуктів Нижньою Тунгускою відбулося ще наприкінці липня. Уже на початку вересня чиновники крайового агентства обговорювали проблему постачання на нараді в Турі. Однак централізовану доставку продовольства літаками своєчасно не організували, а питання субсидування авіаперевезень не вирішили. До жовтня в магазинах закінчилися овочі, фрукти, молочні продукти, борошно та бутильована вода. Виник дефіцит м'яса, ковбаси, сиру та консервів. За даними прокуратури, всього за місяць ціни на продукти харчування зросли на 343%. У Турі та інших населених пунктах Ілімпійської групи ввели режим підвищеної готовності.

Незважаючи на відновлення авіапостачань, черги за харчами в Турі не зникли.

19 жовтня люди знову збиралися біля магазинів із раннього ранку. Картоплю продавали по 142 рублі за кілограм, цибулю та капусту – по 126 рублів, десяток яєць коштував 160 рублів, літр молока – 225 рублів. Продукти, доставлені комерційними рейсами, обходилися значно дорожче.

До 24 жовтня влада змінила порядок продажу продуктів. Спочатку їх можуть купувати багатодітні сім'ї, потім обслуговують непрацюючих пенсіонерів та людей з інвалідністю. Продукти на дітей дозволили отримувати за документами, не приводячи їх у магазин. Однак картоплі, цибулі та капусти в черговій партії не виявилося: два авіарейси з овочами знову перенесли через негоду.

25 жовтня в Евенкію доставили ще понад сім тонн продовольства двома чартерними рейсами. Цього разу привезли переважно товари тривалого зберігання – борошно, крупи, цукор, рослинну олію та консерви. До кінця листопада влада планує доставити в округ близько 124 тонн продовольства. При цьому, за оцінкою місцевої адміністрації, потреба жителів Тури та інших населених пунктів Ілімпійської групи до кінця року становить близько 330 тонн. Поставки літаками мають тривати до відкриття зимових доріг.

Однак, пальне для літаків в Росії, яка веде повномасштабну війну проти України, є в дефіциті і дорожчає, а відтак ростимуть ціни і на продукти та товари.

Де ж брати гроші? Відправляти чоловіків на війну?

«Половина чоловіків вже загинула на війні»

У 4-тисячному селищі приблизно 900 осіб мають евенкійські корені. Евенки – корінне місцеве населення, яке колись жило різними промислами. Тепер заробляють вони інакше.

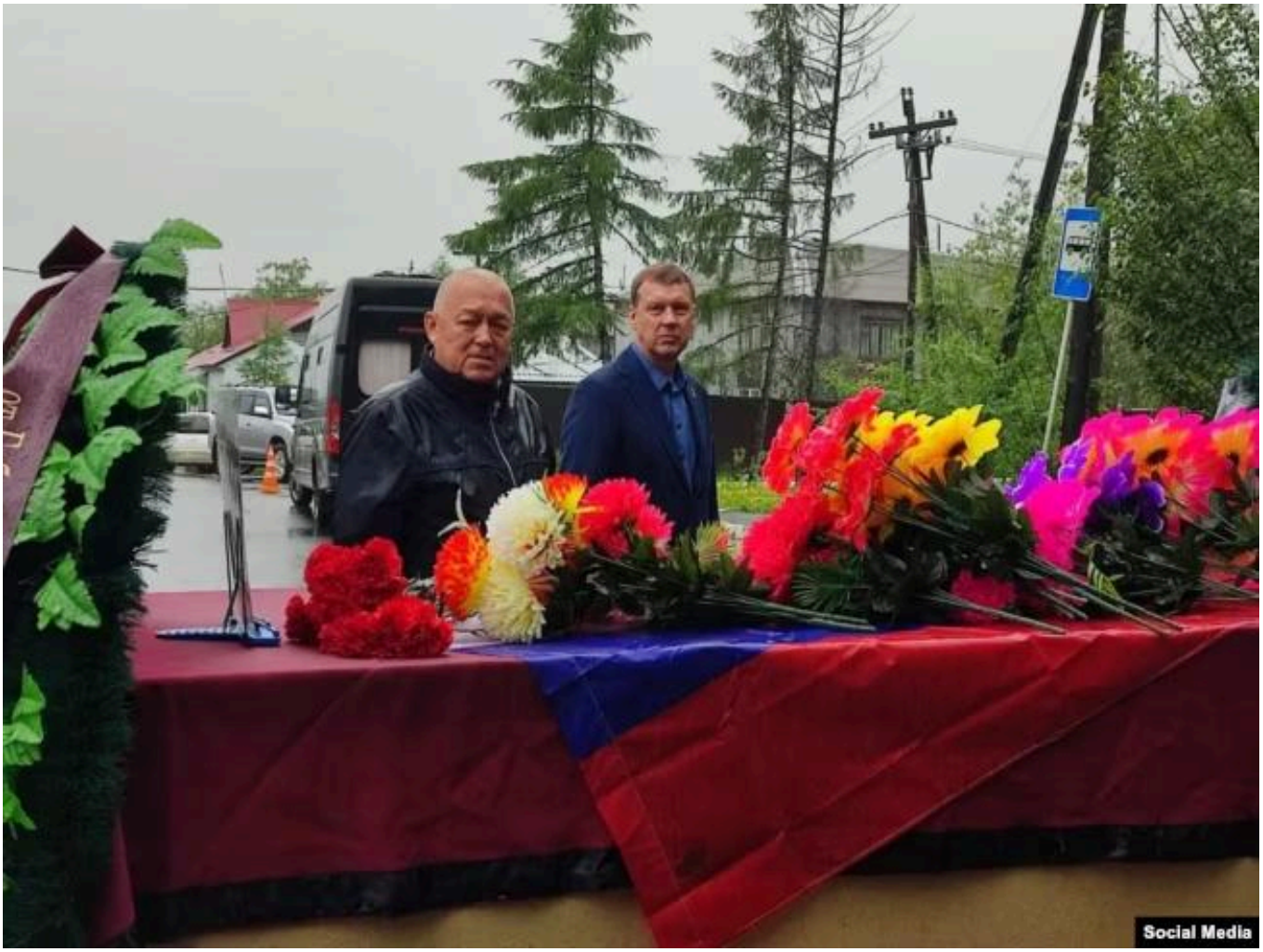
> *– Чоловік 20–25 із нас (евенків) пішли [на війну в Україні] за 4 роки, – каже евенок із Тури Качикан. – Половина вже загинула. Поховали шестеро, але є хлопці, хто давно зник. Тобто навряд чи знайдуть їх живими..*

Похорон загиблого в Україні Олексія Панкагіра з Евенкії За даними бази Медіазони, 34 жителі евенкійського селища Тура загинули на війні проти України

Серед трьох десятків загиблих із Тури – мінімум, шість прізвищ евенкійські.

> *– Серьога Єлдогір – 100% эвенок, загинув у липні 2024 року. 26 років тільки виповнилося. Ойогіри – теж наші, корінні. Володя Ойогір спочатку зник у 2025 році, у цьому – похоронка пройшла, визнали загиблим. Дружина його шукала з минулого березня. З 136 бригади пішов на завдання, її по телефону попередив, що «зв'язку не буде» і зник з кінцями. Позивний йому в 5-ій роті дали Тунгус, хоча ми, евенки, таке не любимо, вважається образливим – так нас прозвали сусіди, якути. Володя хороший мисливець був, із відомої родини. Його дід Микола Ойогір був шанованим у тутешніх місцях евенкійським поетом. Виріс у сім'ї мисливця та рибалки, вивчився на рахівника. Його вірші в радянських журналах друкували, у газеті працював. А онук ось на війні загинув. Така доля, – бідкається Качикан.*

Похорон загиблого в Україні Олексія Панкагіра з Евенкії

Селище, чия назва з евенкійської перекладається як «стій» або «стоянка», збудоване на місці давнього стійбища евенків у 1927 році. За три роки до цього – у 1924 році – на територію Ілімпійської тундри радянською владою був посланий інструктор Туруханського повітового виконкому Елізар Савельєв. 5 березня він провів збори тунгусів-оленярів і сповістив їх, що відтепер тут будуватиметься «нове життя».

– А яке це життя?! Народні промисли розвалили. Лов риби фактично припинився як спосіб заробітку, – обурюється корінний житель селища Володимир. – Тунгуску нафтою залили так, що риби майже не стало. Олені? Найближчі стада залишилися тільки за Суриндою (селище в 400 кілометрах від Тури). І підтримки від держави як такої немає, і ціни втридорога. Тому люди й йдуть на цю СВО. А куди хлопцю без освіти ще податися? Евени наші й йдуть туди.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Ми швидше здохнемо». Чому жителі газодобувного острова РФ Сахалін досі живуть без газу?

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Ведмеді полюють на людей в Росії. Тотемний російський звір тероризує Сибір та Далекий Схід

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Бурятське село біля Монголії вимирає через війну РФ проти України

Політика | Суспільство | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.